

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 2 (46)

Вінниця, 2024

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Дисемінація передового педагогічного досвіду
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Проби пера
- ❖ Конкурси
- ❖ Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Протокол № 9 від 18 квітня 2024 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.; **відповідальний редактор:** методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкарь С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В.

Відповідальність за зміст статей несуть автори

Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 2(46) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2024. 170с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2024

ЗМІСТ

ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ПРОЄКТ «Зберігаючи традиції крізь віки».....	5
ПРИСЯЖНЮК ДМИТРО, МАРТИНЮК ВІКТОР, БИСТРИЦЬКИЙ ОЛЕКСАНДР, Вінниця влітку 1943 року.	8

ДОСЛІДЖЕННЯ З ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

БЕЛЯЄВ ПАВЛО, New Zealand English as a distinct first-language variety of the English language.....	15
KYLYVNYK VICTORIA, KOLIESNIKOVA IVANNA, Numeral and its peculiarities in modern English.....	18
КУШНІР АЛІНА, КОСА ЄЛИЗАВЕТА, Cockney dialect in the formation of the image and identity Adele.	23
КУШНІР АЛІНА, КРИВЕНКО ЮЛІЯ, The Scottish English accent in the film «BRAVE HEART».....	29
КУШНІР АЛІНА, СЛЮСАР МАРИНА, The role of word stress in the English language.....	32
КУШНІР АЛІНА, ПІДВИСОЦЬКА ХРИСТИНА, The importance of English as a global language.....	36
LEBED YULIIA, KYLYVNYK VICTORIA, TURCHYN TETIANA, Integrated lesson of the language-literary course and its functions.	39
КУШНІР АЛІНА, ТИМОШЕНКО ВАДИМ, The main factors of influence on Canadian English formation.	43
КИЛИВНИК ВІКТОРІЯ, ВАРИЧ АННА, Аналіз синонімічних рядів прикметників, що позначають людські якості героїв роману Дж.Остін «Гордість та упередження». Стилiстична функція таких прикметників.	47
ЗІНЧЕНКО СНІЖАНА, Вербалізація концепту HOME/HOUSE в романі «Гордість і упередження» Джейн Остін.....	50
МИХАЛЬЧУК ОЛЕСЯ, ПАНЧЕНКО МИРОСЛАВА, Відображення сучасних реалій у лексичному складі англійської мови.	51
МАРЦЕНЮК ОЛЕНА, СОЛДАТОВА ВІКТОРІЯ, Топоніми війни: дерусифікація українських географічних назв.	55

ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ МЕТОДИК ТА ПРАКТИК НАВЧАННЯ

ТАРАШЕВСЬКА ОЛЬГА, КОРНІЄЦЬ ЛІЛІЯ, Казкотерапія як метод розвитку мовлення дітей дошкільного віку.	59
ПОХИЛЮК ОЛЕНА, ДЗЮБА ТЕТЯНА, Теоретичні аспекти й сучасні підходи до формування лексичної компетентності учнів на уроках української мови.....	62
МАЗУР ТЕРЕЗА, Сучасні підходи до формування пунктуаційної компетентності майбутніх учителів-філологів.	65
ГОЛОВСЬКА ІРИНА, МУКОСЄЄВА АЛЬОНА, Етапи формування іншомовної лексичної компетентності.	71
ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА, ВАСИЛЕНКО ЮЛІЯ, Активна пошукова діяльність у процесі виконання творчих завдань під час вивчення ліричних творів на уроках української мови як запорука ефективного розвитку мовлення та мислення здобувачів початкової освіти.	76
СОРОЧАН АЛІНА, ГЛУХЕНЬКА ВІКТОРІЯ, Можливості використання штучного інтелекту на уроках зарубіжної літератури.	81
ГОЛОВСЬКА ІРИНА, ПОЛІЩУК ІННА , Web-квести як засіб підвищення мотивації учнів в умовах дистанційного навчання.	86

СОРОЧАН АЛІНА, ІЛЬЧЕНКО АНЖЕЛА, Читання як стратегія: досвід філологічного факультету КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж».....	91
---	-----------

НОТАТКИ СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

ТВЕРДОХЛІБ НАТАЛІЯ, МОРОЗ ДАРИНА, Виховні можливості фольклору у моральному вихованні учнів початкових класів.	99
ХОМІЩЬКА НАТАЛІЯ, ПШЕНИЧУК НАТАЛІЯ, Естетичне виховання дітей засобами образотворчої діяльності.	103
ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА, ГУЗОВСЬКА СОФІЯ, Шляхи розвитку фантазії та мислення здобувачів початкової освіти на уроках української мови.	106
ТОКАР ЛЮБОВ, КОЛЬЧЕНКО МАРІЯ, Українська народна іграшка як засіб сучасного виховання дітей раннього та дошкільного віку.	110
МЕЛЬНИК СВІТЛАНА, Особливості музичного заняття з основ музичного інструменту у ВНЗ.	112
МАРЦЕНЮК ОЛЕНА, МІНОВА ЄЛИЗАВЕТА, КОЗАКЕВИЧ АНАСТАСІЯ, З досвіду впровадження «Методичних рекомендацій щодо забезпечення якісного вивчення, викладання та використання англійської мови у закладах освіти України».	117
ТОКАР ЛЮБОВ, ПИЛЯВЕЦЬ ТЕТЯНА, Засоби казки як закономірності морального виховання дітей раннього та передшкільного віку.	120
ФЕДОРЧУК СВІТЛАНА, Громадянське виховання засобами музики як важливий компонент сучасної системи освіти в Україні.....	124
МЕЛЬНИК ГАЛИНА, ЦВИК СОФІЯ, Творча діяльність дошкільників як засіб формування музичних здібностей.	128
БАРЩЕВСЬКА ІННА, ГУМЕНЮК ІРИНА, Сензитивні періоди розвитку дитини та їх вплив на всебічний розвиток дитини. Проблематика раннього білінгвізму.	132
БАРЩЕВСЬКА ІННА, ХИЖУК НАТАЛІЯ, Вплив сімейного середовища на розвиток дитини.	140
ЧОРНА НАТАЛІЯ, КОВАЛЬЧУК ЛЕСЯ, Розвиток образного мислення школярів засобами сприймання та інтерпретації музичних творів.	145

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

БАБІЙ АЛЛА, Активізація креативних якостей здобувачів освіти у процесі вивчення літератури (на прикладі аналізу роману І. Багряного «Тигролови»).	150
ВАСИЛЕВИЧ ІННА, Стилїстика дієслівної метафори в поезії Олександра Олеся.	154
ПОХИЛЮК ОЛЕНА, Особливості різних видів рецензій як провідного жанру сучасної літературної критики.	157
МОВЧАН ЛАРИСА, ГОРДІЄНКО ВІТАЛІЙ, Культуро-специфічна лексика та художній текст.	161

РЕЗУЛЬТАТИ IV-ГО РЕГІОНАЛЬНОГО КОНКУРСУ ЕСЕ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ «Podilia Thinks Global»	165
--	------------

ВИМОГИ до підготовки науково-методичних статей Збірника «ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу»...171	
---	--

**ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ФАНТАЗІЇ ТА МИСЛЕННЯ
ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ**

УДК 373.3.016:811.161.2]-028.31

ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА,

*викладач-методист філологічного факультету
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

ГУЗОВСЬКА СОФІЯ,

здобувачка освіти філологічного факультету

Анотація: У статті автор проводить думку про те, що важливим компонентом складного і багатогранного процесу оволодіння рідною мовою є мовленнєвий розвиток дитини, пропонує ефективні методи його впровадження, оскільки саме від нього значною мірою залежить загальний розвиток учня, формування його світогляду, вміння налагоджувати стосунки з іншими людьми, самореалізація в суспільстві.

Ключові слова: мовленнєвий розвиток, активізуючі засоби, інтерес до навчання, евристична бесіда, хвилинки ерудита.

Постановка проблеми. Розвиток мовлення і словникового запасу дітей, оволодіння багатствами рідної мови складає один з основних елементів формування особистості, освоєння вироблених цінностей національної культури, тісно пов'язано з розумовим, етичним, естетичним розвитком, є пріоритетним у мовному вихованні і навчанні школярів.

Мовленнєва компетенція є однією з провідних базисних характеристик особистості. А своєчасний і якісний розвиток емоційно-образного мовлення – важлива умова повноцінного мовленнєвого розвитку учня.

Стан дослідження проблеми. На основі робіт Л. Варзацької, М. Вашуленка, Т. Ладиженської виділяємо загальнодидактичні принципи навчання образного мовлення дітей молодшого шкільного віку (Л. Варзацька, Г. Грибан, Н. Грипас, М. Пентилук та ін.), що сприяє інтенсифікації навчання та виступає обов'язковою дидактичною умовою. Дослідники однозначно виділяють шляхи, принципи та методи роботи на уроках української мови у початкових класах, що є найбільш дієвими та продуктивними, наголошують на необхідності нерозривної єдності мови і мислення.

Потужним двигуном, що пробуджує бажання, є мотив творити, впливати на того, хто сприймає мовлення, та любов до цього виду діяльності, потреба в творчій самореалізації, на чому в своїх працях наголошував

В. О. Сухомлинський. Тому завдання вчителя – постійно розвивати в дітях монологічне та діалогічне мовлення в процесі вивчення мовного матеріалу.

Мета дослідження полягає у теоретичному та практичному обґрунтуванні ефективних методів та прийомів роботи по розвитку фантазії та мислення учнів на уроках української мови.

Виклад основного матеріалу. Граматичні категорії мови, морфологічний та фонетичний аналіз слів – це світ настільки далекий від природних потреб дитини, що викликати інтерес до вивчення рідної мови досить важко. Єдина допомога, єдиний порятунок – оцінка – «і батіг наш, і пряник». А коли вчитель, розуміючи, що оцінка вже пережила себе, відмовляється від «милиць кульгавої педагогіки», як дуже влучно назвав оцінку Ш. О. Амонашвілі, не лишається нічого іншого, крім пошуків нових шляхів вивчення мови. І щоб знайти їх, варто поставити перед собою два питання:

1. Що ж хоче дитина в свої 6-7 років? Що їй цікаво?

І далі вже йти від реальних потреб школяра, розширюючи коло його інтересів, поглиблюючи його знання.

2. Чому дітям так важко вчитися за традиційною методикою?

У відповіді на перше питання важко помилитися, адже маленькій людині цікавий увесь світ. Однак світ не подрібнений на шматочки для найлегшого пізнання та засвоєння, він цілісний, неушкоджений, різнобарвний, а це означає, що йти потрібно не від часткового до загального, а навпаки. Тоді цікаво буде і «сильним», і «слабким», бо перед усіма розкривається світ природи, думки і душі.

На друге питання є безліч відповідей. Та найголовнішими здаються такі:

1. Матеріал, який ми пропонуємо дітям, не хвилює дитячі душі.

2. Ми розмовляємо з маленькими партнерами на рівні власної обізнаності. Тим часом наші вихованці не розуміють приблизно четвертої частини наших слів.

Як це не здасться парадоксальним, але вчитель з перших своїх уроків у класі повинен вчитися розуміти мовлення учнів. Почати з найлегшого, але найнеобхіднішого: вчити дітей розуміти, що є що, поступово приводити їхні знання в певну систему. Щоб це не було сухим і набридливим, треба знаходити цікаві форми опанування матеріалу [1, с. 28].

Тут стане в пригоді хвилинка ерудита.

На дошці речення: *Найшвидше від усіх рослин росте...*

Діти пробують здогадатися. Досить часто їм це вдається і вони швидко, правильно та каліграфічно записують повне речення в зошитах: *Найшвидше від усіх рослин росте бамбук. Він виростає до двох метрів за добу.*

Приклади повідомлень для хвилинки ерудита:

Найчарівніша мова у світі – рідна.

Найшвидше від усіх тварин бігає гепард. Його швидкість – 120 км/год.

Найменші мавпочки у світі – карликові мармозетки.

Стоячи висиджують своє яйце пінгвіни.

Але не таємниця, що можна бути надзвичайно обізнаною і в той же час не дуже розумною людиною. Тільки поєднання ерудиції з вільним володінням розумовими, аналітичними діями приносить успіх. Тому паралельно з розширенням кругозору треба працювати над опануванням 4 основних розумових дій:

1. Порівняння.

2. Абстрагування – конкретизація.

3. Аналіз – синтез.

4. Індукція – дедукція.

Основи знань з мови закладаються у початковій школі, і від рівня їх якості, від того, наскільки стійкий інтерес дітей до предмета, розвинене мислення і вихована мовна культура, залежить успішне даліше навчання [6, с. 79].

Як відомо, одним з методів розвитку дитячого мислення, здійснення розвивального навчання є евристична бесіда, значення якої як активізуючого засобу у роботі зі здобувачами початкової освіти важко переоцінити. Цей метод сприяє самостійному й міцному засвоєнню знань, розвиває пізнавальні здібності дітей, забезпечує дієвість знань, умінь і навичок, гарантує застосування їх на практиці, в житті, привчає учнів здобувати знання. За допомогою евристичної бесіди можна залучати дітей до спостережень над мовними явищами, до знаходження спільних і відмінних ознак, пошуку головного тощо. Особливо цінним у такій бесіді є те, що вона дає змогу активізувати розумову діяльність учнів, пов'язувати вивчення програмового матеріалу з їхнім досвідом, з раніше набутими знаннями. А це дуже важливо для свідомого засвоєння понять, утворення міцних асоціацій [2, с. 189]......

На думку вчителів-практиків, учні 1-4 класів краще сприймають матеріал, якщо він подається у формі бесіди, аніж розповіді, особливо тоді, коли тема уроку якоюсь мірою відома дітям, бо в такому віці (7-10 років) їм властиві прагнення до емоційної, психологічної, інтелектуальної активності. Розповідь швидко втомлює навіть у тому разі, коли вчитель пояснює цікаво. На жаль, часто на уроках можна спостерігати таке: педагог чітко, зрозуміло розповідає, всі учні начебто уважно слухають. Коли ж після пояснення класовод починає задавати питання, виявляється, що окремі школярі нічого не засвоїли, мовби й не чули пояснення. Причина цього криється в тому, що саме тоді, коли дитячий розум потребує роздумів, міркувань, досліджень, він звільняється від напруженої праці. Зусилля вчителя спрямовані на те, щоб викласти матеріал якнайзрозуміліше, щоб учневі було легко його засвоїти, але те, що, здавалося б, мало полегшити розумову працю, насправді утруднює її, присипляє, притупляє допитливість і самостійність. Так от, саме евристична бесіда сприяє зосередженню уваги, пробуджує інтерес, активізує розумову діяльність учнів. Вони відчують, що знання – це наслідок розумових зусиль, які стають для кожного, у певному значенні, чимось своїм. Часто буває, що на посильне й цілком доступне запитання учень не спроможний відповісти – чи то від хвилювання, збентеження, нійковості, чи з інших причин. Тому педагог повинен продумувати логіку та зрозумілість сформульованих ним питань для бесіди з партнерами.

У мистецтві ставити запитання важливим є вміння прийти на допомогу зніяковілій, несміливій дитині, вимовити запитання з такою інтонацією, щоб учень і не відчув, куди поділися його несміливість, сором'язливість. Не зарадять тут ні грубі спонукання, ні погрози, коли учень не відповів на запитання, на яке міг би відповісти. Неприпустимо насміхатися з нього за погану відповідь, вимовляти запитання підвищеним тоном, роздратовано, навіть якщо це повторне запитання – одне з легких, на яке учень усе ж не може дати відповідь. Запитання слід вимовляти спокійно, рівним тоном, доброзичливо [5, с. 243].

Деякі вчителі зовсім не замислюються над наслідками, до яких призводять отакі звертання до дітей у початковій школі: «Може ти хоч на це запитання відповіси?» або «Ти, напевно, й сьогодні не вивчив домашнє завдання?» Після такого звертання, та ще підсиленого іронічними зауваженнями, мало який учень спокійно і впевнено відповість. Іноколи вчитель і не вимовляє таких слів, але на його обличчі, в жестах, інтонації голосу учень читає про себе: «Ти нічого не знаєш», «Ти однаково не зможеш дати відповідь». І внаслідок цього – повне небажання вчитися, образа і прагнення діяти наперекір.

Щоб успішно провести бесіду, вчителю необхідно бути тактовним, доброзичливим, терплячим. Застосування бесіди у початкових класах має велике значення для морального виховання, оскільки діти привчаються цінувати думку однокласників, прислухатись до їхніх відповідей, звикають працювати колективно. Щоб евристична бесіда мала оптимальний вплив на розвиток самостійного мислення школярів, слід відібрати той навчальний матеріал, який дає змогу створити у класі ситуацію пошуку.

До такої роботи на уроці педагогу слід ґрунтовно підготуватися: скласти план-конспект, дібрати наочні посібники, чітко визначити тему, мету, сформулювати основні й додаткові запитання, продумати методiku її проведення – порядок постановки питань, з яких вузлових питань слід зробити висновки, узагальнення, дібрати й проаналізувати дидактичний матеріал.

Скажімо, готуючись подавати методом евристичної бесіди тему «Загальне поняття про іменник» (2 клас), учитель визначає тему заняття (дати загальне поняття про іменник), формулює мету (підвести учнів до самостійного визначення іменника). Далі у плані уроку класовод записує запитання бесіди, які б у сукупності розкривали суть виучуваного питання, забезпечували набуття знань у певній системі.

Чітко сформульовані запитання вчитель ставить до всього класу, щоб учні їх продумали, а потім пропонує комусь відповіді.

Слід уникати запитань, що містять у собі вже готову відповідь. Вони не повинні бути надто легкими, примітивними, бо в такому разі їм буде не під силу спонукати слухачів до активної розумової діяльності, серйозного ставлення до роботи [7, с. 103]. Змістом і формою запитання мають відповідати розвиткові учнів.

Кожну відповідь треба уважно вислухати, схвалити її, якщо правильна, або в коректній формі вказати на помилки, недоліки. По ходу відповіді можна ставити й додаткові запитання. Учні, який неправильно відповів, пропонується самому виявити неточність, помилку. Якщо ж він не зуміє цього зробити – викликати іншого.

Важливо підтримувати постійний контакт з класом, стежити, щоб усі брали активну участь у бесіді, уважно слухали запитання, обмірковували відповіді товаришів, аналізували їх, прагнули висловити свою думку.

З дозволу вчителя клас ставить запитання учневі, який відповідає, або вчителю. Це поживляє роботу, розвиває кмітливість, аналітичне мислення, сприяє глибокому засвоєнню навчального матеріалу. Учитель пильнує, щоб відповідь учня була точною, вичерпною, щоб становила закінчену самостійну думку, розкривала суть поставленого запитання, щоб у ній наводився конкретний фактичний матеріал. Важливо стежити за правильністю мовлення школярів, логічною послідовністю суджень, висновків. Це розвиває культуру мовлення й мислення.

Щоб бесіда будила думку, вона має щонайперше спиратися на запитання, які узагальнюють, встановлюють причинно-наслідкові зв'язки, спонукають до самостійних пошуків. Дехто з учителів помилково вважає, що здобувачам освіти легше завчити готове, ніж самостійно доходити висновку про нове. Безумовно, для педагога (особливо для класовода) важче навчити «відкривати», ніж просто заучувати, механічно запам'ятовувати. Школяреві ж за відповідної постановки навчання значно легше сприйняти і запам'ятати «відкрити» самостійно істину, ніж заучувати готову систему фактів, понять, не розуміючи значень і взаємозв'язків. Тому доцільно шукати на уроці такі ситуації, в яких восьми-десятирічна дитина мала б змогу доходити істини в процесі активних пошуків міркувань [6, с. 164].

Метою праці на уроках є не заучування готових положень, а організація роздумів учнів – їхнє мислення розвивається швидше. Потрібно докласти чимало зусиль, щоб розвинути у здобувачів початкової освіти допитливість, навчити їх логічно мислити. Для цього необхідна тривала, систематична і різнобічна робота.

СПИСОК ВИКОРСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Барко В. І. Розвиток здібностей і творчого потенціалу. *Обдарована дитина*. 2005. № 1. С. 27–31.
2. Вашуленко М. С. Українська мова і мовлення в початковій школі : Метод. посіб. Київ : Освіта, 2006. 268 с.
3. Державний стандарт початкової загальної освіти. URL: <http://www.mon.gov.ua>
4. Коваленко Т. Розвиток творчих здібностей молодших школярів. URL: <http://www.bdpu.org/main/statti/kovalenko.doc>
5. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. Київ : Рад. шк., 1999. 608 с.
6. Наумчук М. М. Сучасний урок української мови в початковій школі. Тернопіль: Астон, 2005. 352 с.

7. Стрельбіцька, О. О., Подолук, С. М. Специфіка формування мовленнєвої культури здобувачів освіти в умовах новітніх реформ. *Академічні Студії*. Серія: Педагогіка, 2022. № 2. С. 99–105.

*Стаття надійшла до редакції
04 травня 2024 р.*

УКРАЇНСЬКА НАРОДНА ІГРАШКА ЯК ЗАСІБ СУЧАСНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

УДК 373.2.015.31:[688.72\73:39(=161.2)

ТОКАР ЛЮБОВ,

*доктор філософії, викладач дошкільної педагогіки та фахових методик
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

КОЛЬЧЕНКО МАРІЯ,

здобувачка освіти факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва

Abstract: *The article highlights the peculiarities of familiarizing children of different age groups with Ukrainian folk toys in the conditions of a preschool education institution, emphasizes the importance of its influence on the formation of a preschooler's personality.*

Key words: *toy, Ukrainian folk toy, upbringing, preschooler, preschool education institution.*

Постановка проблеми. Відродження духовності українського народу, розбудова незалежної української держави обумовили необхідність переорієнтації дошкільної освіти згідно із сучасними тенденціями духовного, економічного та національного розвитку країни. У Державній національній програмі «Освіта» (Україна XXI століття), «Концепції дошкільного виховання в Україні» підкреслюється необхідність національної спрямованості освіти, що полягає в її органічному поєднанні з рідною історією й традиціями, збереженні та збагаченні культури українського народу. У Законі України «Про дошкільну освіту» зазначено, що одним із завдань дошкільної освіти є виховання у дітей любові до України, шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій, держави і рідної мови, національних цінностей інших народів, свідомого ставлення до себе, оточення та довкілля. Важливим засобом реалізації означених завдань виступає народна іграшка, як унікальне явище традиційної народної культури українців. Вона є складовою предметно-ігрового середовища, засобом виховання та розвитку дитини, об'єктом творчості, художнім витвором, національним сувеніром.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Українська народна іграшка як витвір мистецтва, як об'єкт гри, предмет побуту здавна цікавила вчених. Історико-мистецтвознавчі аспекти української народної іграшки перебувають у центрі уваги багатьох дослідників, які розкривають генезис та основні етапи її розвитку, декларують іграшку як самобутнє явище (В. Василенко, М. Грушевський, О. Найдено, М. Некрасова, Т. Перевезенцева та ін.). Цікавими є погляди науковців на народну іграшку як засіб формування національної культури (О. Батухтіна, Н. Заглада, Л. Івахненко, М. Киященко, С. Кулачківська, Т. Сакович, Є. Саявко та ін.), моральних якостей (Н. Дзюбишина-Мельник, М. Кириченко, І. Сидорук та ін.), як засіб трудового виховання (М. Гутнікова, Г. Довженко, Л. Драчук, Л. Орел та ін.), естетичного виховання (А. Грибовська, Г. Лабунська, Ю. Максимов, А. Марущак та ін.).

Мета дослідження: висвітлити особливості ознайомлення дітей із українською народною іграшкою в умовах закладу дошкільної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Народна іграшка – витвір специфічний. Своєю простотою і досконалістю, витонченістю форм, різноманітністю використаних